Динаміка імпорту України у 2014 році

Рікардо Джуччі, Микола Риженков, Георг Захманн,

Вероніка Мовчан

Берлін/Київ, березень 2015 р.

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

© Німецька консультативна група

Зміст

1. Загальна динаміка імпорту у 2014 р.
2. Регіональний вимір: динаміка та структура
3. Товарний вимір: динаміка та структура
4. Регіональний (ЄС, Росія) та товарний виміри
5. Енергетичний імпорт: динаміка та структура
6. Висновки
7. Рекомендації

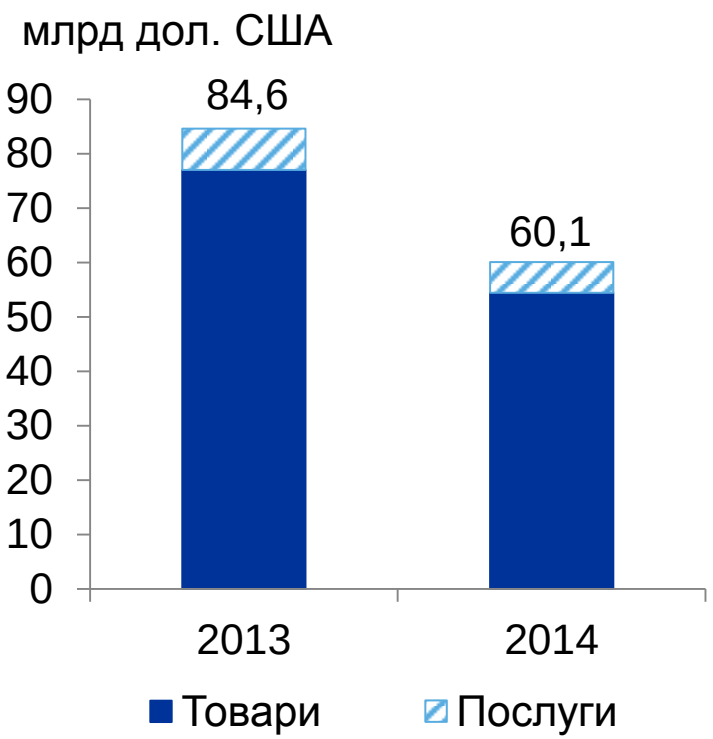
Контакти

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

© Німецька консультативна група

1. Загальна динаміка імпорту у 2014 р.

Імпорт товарів та послуг у 2013-2014 рр., млрд дол. США

Джерело: Державна служба статистики України

Номінальний імпорт

- Імпорт товарів та послуг впав на 24,5 млрд дол. США або 29% у 2014 р.
- Товари: 22,6 млрд дол. США (29%)
- Послуги: 1,9 млрд дол США (25%)

Таким чином: Дуже сильне скорочення імпорту

Реальний імпорт

- Імпорт впав на 28%
- Єдиний позитивний внесок до ВВП у 2014 р.; 14.5 процентних пунктів

2. Регіональний вимір: Динаміка

Регіональна структура імпорту товарів та послуг, 2014 р.

Регіон	Млрд дол. США, 2014 р.	Зміна дпр, млрд дол. США	Зміна дпр, %	Внесок до загального падіння експорту, %
ЄС-28	24,0	-7,3	-23,3%	29,8%
Митний союз РБК	18,1	-10,8	-37,4%	44,1%
Росія	*13,6*	*-10,9*	*-44,7%*	*44,6%*
Білорусь	*4,2*	*+0,4*	*+12,1%*	*-1,8%*
Азія	10,5	-5,3	-33,4%	21,4%
Решта світу	7,5	-1,2	-13,4%	4,7%

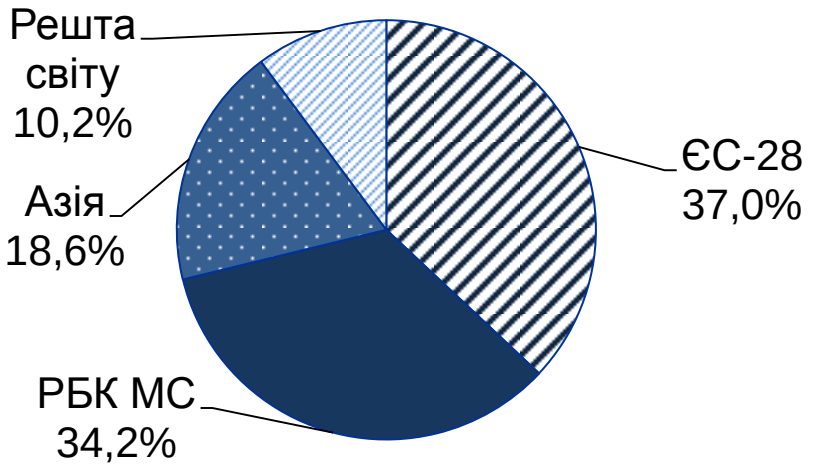
Джерело: Державна служба статистики України

- **Сильне** падіння імпорту з ЄС; 7,3 млрд дол. США (23%)
- **Дуже сильне** падіння імпорту з Митного союзу; 10,8 млрд дол. США (37%)
- **Проте**: Динаміка в межах Митного союзу не є однаковою
  - Імпорт з Росії знизився на 45%
  - Але імпорт з Білорусі зріс на 12%

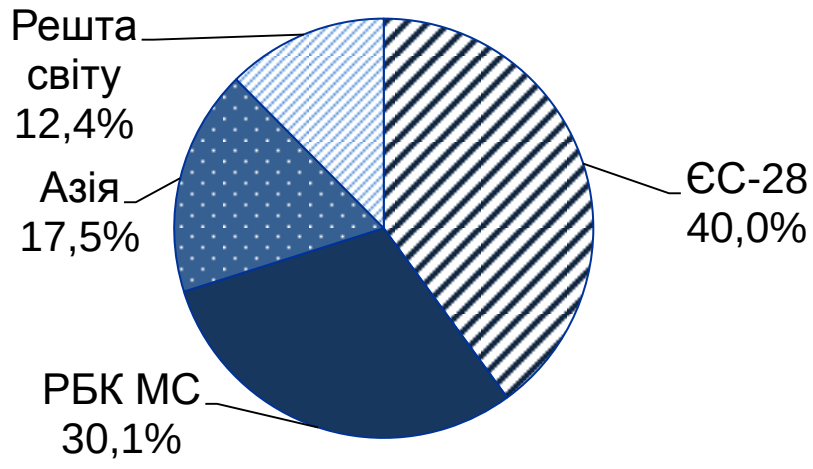
Таким чином: Сильно скоротився імпорт з усіх регіонів, проте скорочення імпорту з Росії відбувалось випереджаючими темпами

Регіональний вимір:
Структура 2014 р. у порівнянні з 2013 р.

Регіональна структура імпорту у 2013 р.

Регіональна структура імпорту у 2014 р.

Джерело: Державна служба статистики України

- У 2014 р. відбулись важливі зміни у регіональній структурі імпорту
- ЄС посилив свої позиції ключового джерела імпорту: з 37% до **40%**
- Позиція Митного союзу послабилась: з 34% до **30%**
  - *Росія: частка в імпорті знизилась з 29% до **23%***

Таким чином: Зросла важливість ЄС як джерела імпорту України

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

© Німецька консультативна група

3. Товарний вимір: Динаміка

Група товарів та послуг	млрд дол. США, 2014 р.	Зміна дпр, млрд дол. США	Зміна дпр, %	Внесок, %
Продовольчі товари	6,1	-2,1	-26,0%	8,7%
Мінеральна продукція	16,1	-6,3	-28,2%	25,7%
Хімічна продукція	10,4	-2,6	-20,1%	10,7%
Метали	3,6	-2,1	-36,4%	8,5%
Машини та устаткування	12,0	-7,4	-38,1%	30,3%
Інші товари	6,1	-2,2	-26,1%	8,8%
Всього товари	***54,4***	***-22,6***	***-29,3%***	***92,1%***
Транспортні послуги	1,3	-0,4	-21,6%	1,5%
Подорожі	0,7	0,0	-6,2%	0,2%
ІКТ та комп'ютерні послуги	0,5	-0,2	-28,6%	0,8%
Інші послуги	3,2	-1,3	-29,3%	5,4%
Всього послуги	***5,7***	***-1,9***	***-25,4%***	***7,9%***

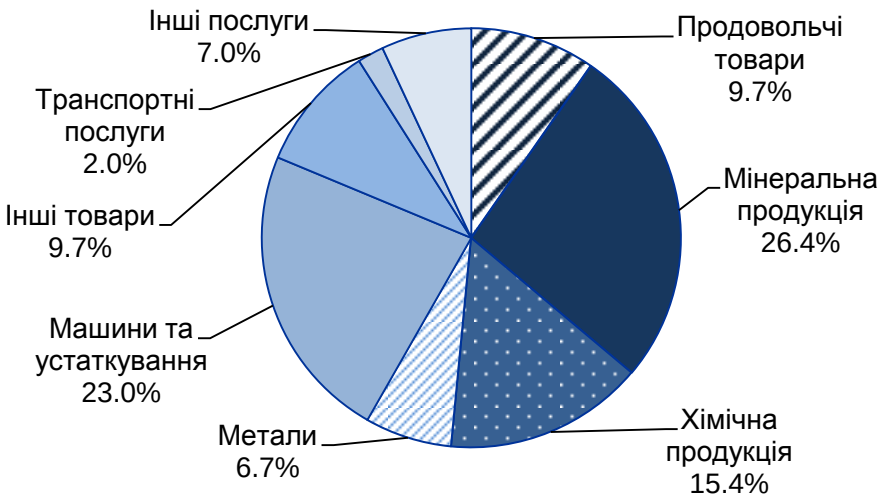
Джерело: Державна служба статистики України

- Різке скорочення імпорту практично **усіх груп товарів і послуг**
- Падіння імпорту **машин та устаткування** (38%) через слабкі інвестиції
- Скорочення імпорту **мінеральної продукції/енергоносіїв** (28%) через зниження споживання нафти і газу
- Також, імпорт **продовольчих товарів** знизився на 26% через низький споживчий попит

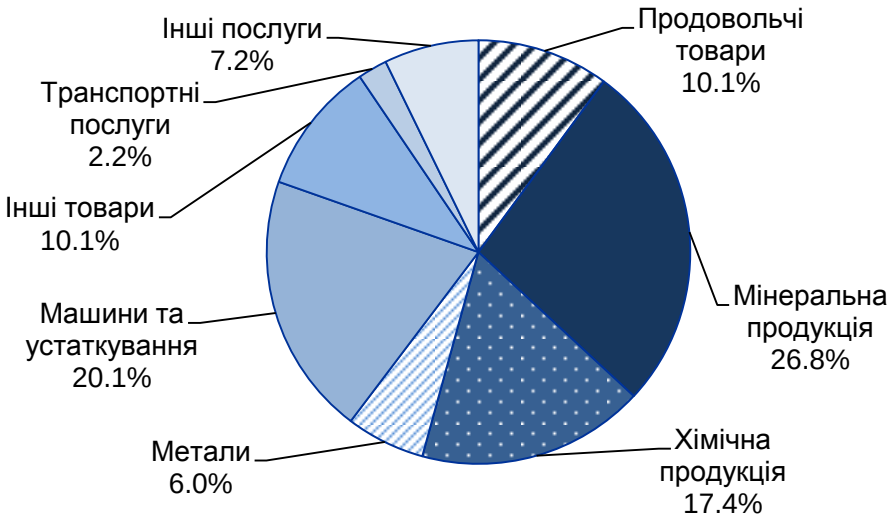
Таким чином: На падіння імпорту продукції машинобудування та енергоносіїв припадає 56% загального скорочення імпорту

Товарний вимір: Структура 2014 р. у порівнянні з 2013 р.

Товарна структура імпорту у 2013 р.

Товарна структура імпорту у 2014 р.

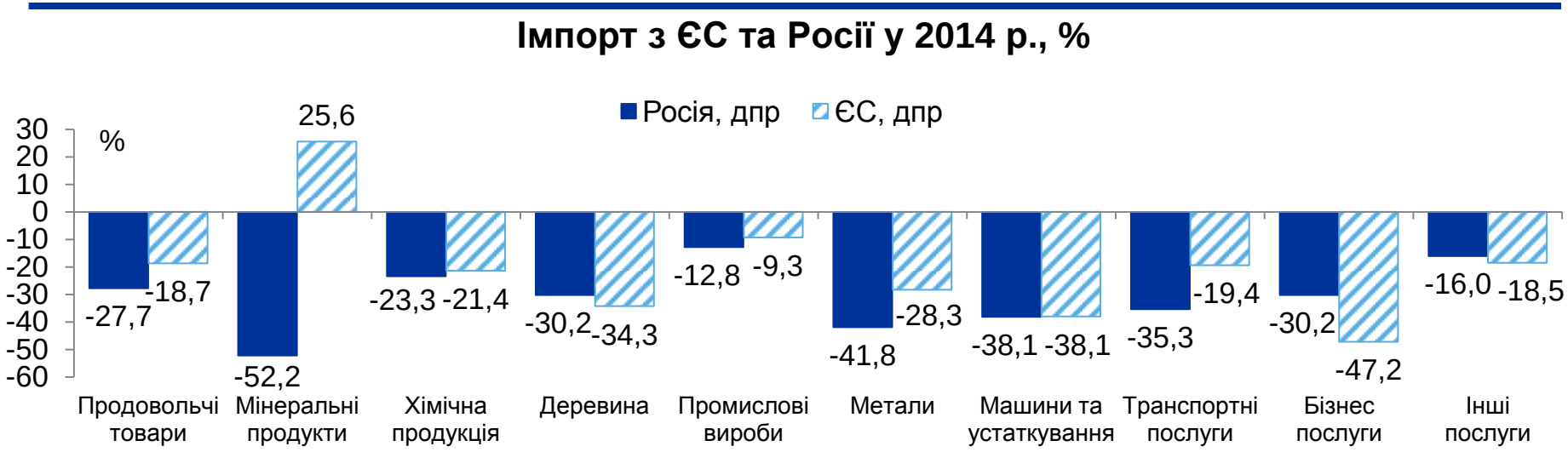

Джерело: Державна служба статистики України

- Незважаючи на різке скорочення обсягів імпорту у 2014 р., його товарна структура суттєво не змінилась
- Зокрема: Мінеральна продукція/енергоносії лишаються ключовою товарною групою з часткою у 27% від загального імпорту
- Незважаючи на слабкі інвестиції, продукція машинобудування зберегла за собою другу позицію з часткою у 20%

Таким чином: Енергоносії та продукція машинобудування продовжили домінувати у структурі імпорту

4. Регіональний (ЄС, Росія) та товарний виміри

Джерело: Державна служба статистики України

Для більшості товарів та послуг: падіння імпорту як з ЄС, так і з Росії

Таким чином: до скорочення імпорту призвели **внутрішні** чинники, зокрема сильна девальвація та глибока рецесія

Енергетика: Значний зсув імпорту від Росії (-52%) до ЄС (+26%) та Білорусі (+33%)

Таким чином: Ключові зміни у структурі імпорту пов'язані з **енергетикою**

5. Імпорт енергоносіїв: Природній газ

Газ та нафта: Імпорт скоротився на 33% у 2014 р.

Імпорт газу: зниження на 30% (-8.5 млрд м^3) через зниження споживання (-7.6 млрд м^3) та нижчого рівня запасів (-3.0 млрд м^3)

- Зниження на 44% (-11.4 млрд м^3) імпорту з Росії
- Зростання на 135% (+2.9 млрд м^3) імпорту з ЄС (“реверсні поставки”)

Таким чином: Зрушення у регіональній структурі імпорту газу; від Росії до ЄС; попри зміни, Росія зберегла домінуючу роль

Структура імпорту природного газу (за обсягами)	**2013**	**2014**
Росія	92%	74%
Європейський Союз	8%	26%

Джерело: Державна служба статистики України

Імпорт енергоносіїв: Сира та перероблена нафта

Імпорт сирої нафти: -82%

Імпорт нафтопродуктів: +11%; експорт нафтопродуктів: -32%

Таким чином: Заміщення імпорту сирої нафти (в основному з Росії) імпортом нафтопродуктів (в основному з Білорусі); переробка нафти в Україні знизилась приблизно на 25%

Зміна обсягів імпорту нафтопродуктів у 2014 р.	**тис. тон**	**%**
Росія	-670	-33%
Білорусь	+1114	+48%
Європейський Союз	+374	+32%

Частка у обсягах імпорту нафтопродуктів	**2013**	**2014**
Росія	31%	19%
Білорусь	35%	47%
Європейський Союз	28%	31%

Джерело: Державна служба статистики України

6. Висновки

- Сильне **падіння імпорту** у 2014 р.: на 24.5 млрд дол. США або 29%
- Падіння імпорту стосувалось практично **усіх торговельних партнерів та товарів і послуг**
- Вища частка ЄС (40%) та нижча частка Митного союзу (30%) у загальному імпорті; частка Росії знизилась з 29% до 23%
- **Енергоносії** зберегли домінуючу роль: 27% від загального імпорту
- Проте: Суттєве **регіональне зміщення енергетичного імпорту**, від Росії (-52%) до ЄС (+26%) та Білорусі (+33%); позитивний чинник для енергетичної безпеки

Наслідки скорочення імпорту:

- **Короткострокові**: Позитивний вплив імпорту на динаміку ВВП
- **Проте**: Відновлення імпорту на певній стадії матиме вирішальне значення для модернізації та довгострокового економічного зростання

7. Рекомендації

Торгівля та енергетична безпека

- **Рекомендація**: Продовжувати політику заміщення імпорту нафти і газу з Росії імпортом з ЄС та Білорусі
- **Зокрема**: Збільшувати здатність імпортувати енергоносії з ЄС і Білорусі

Торгівля та енергоефективність

- Ключова роль енергетичного імпорту показує високий потенціал для зростання енергоефективності та покращення торговельного балансу
- **Рекомендація**: Заходи щодо підвищення енергоефективності мають бути пріоритетними

Торговельна політика

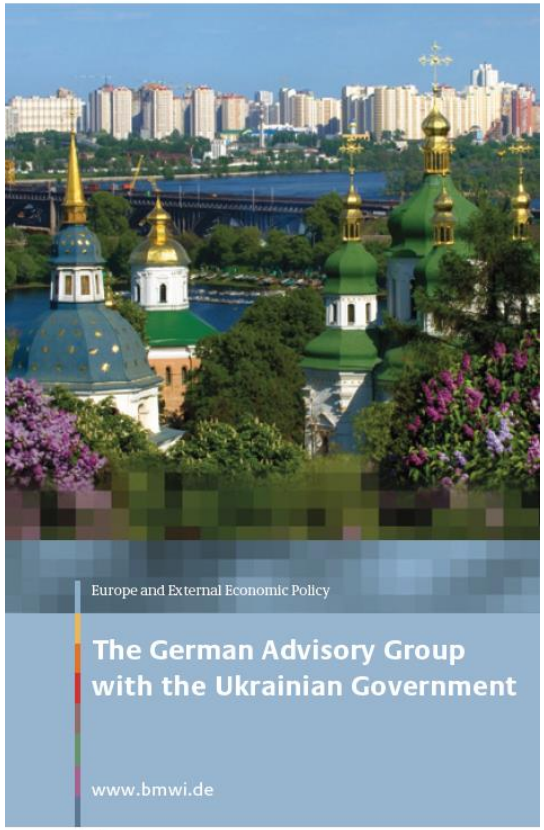
- Попри позитивний короткостроковий вплив скорочення імпорту на динаміку ВВП, Україна потребуватиме імпорту для підвищення конкурентоспроможності та збільшення експорту у майбутньому
- **Рекомендація**: Притримуватись ліберальної торговельної політики і утримуватись від протекціоністських заходів, оскільки їх важко усунути, і вони можуть зашкодити майбутній імплементації ПВЗВТ

Contact

Др. Рікардо Джуччі
giucci@berlin-economics.com
Микола Риженков
ryzhenkov@ier.kiev.ua
Георг Захманн
zachmann@berlin-economics.com
Вероніка Мовчан
movchan@ier.kiev.ua

Німецька консультативна група
c/o BE Berlin Economics GmbH
Schillerstr. 59, D-10627 Berlin
Тел.: +49 30 / 20 61 34 64 0
Факс: +49 30 / 20 61 34 64 9
E-mail: info@beratergruppe-ukraine.de
www.beratergruppe-ukraine.de
Twitter: @BerlinEconomics

Federal Ministry for Economic Affairs and Energy

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

© Німецька консультативна група